

УДК 334.7

Нечаєва І.А.¹, Рощина Д.С.²

¹ канд.екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-519м НУ «Запорізька політехніка»

ОСНОВНІ РИСИ ТА ФОРМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Задля ефективного функціонування, більшість українських підприємств не мають можливості залучати кошти та реалізовувати свої інвестиційні проекти. Як показує досвід, в даній ситуації дієвим способом є використання механізму державно-приватного партнерства, яке дозволяє успішно реалізовувати спільні проекти, а також розподіляти ризики між партнерами.

На сьогоднішній день серед науковців не існує єдиного загальноприйнятого визначення «державно-приватне партнерство». У перекладі з англійської (public-private partnership) та німецької (öffentlich-private partnerschaft) мов цей термін визначається як «публічно-

приватне партнерство» або «суспільно-приватне партнерство» для пояснення співпраці державної влади з бізнесом [1, 2].

Державно-приватне партнерство - це «співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів, що здійснюють управління об'єктами державної власності, органів місцевого самоврядування, Національною академією наук України, національних галузевих академій наук (державних партнерів) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, установ, організацій (приватних партнерів), що здійснюється на основі договору та відповідає ознакам державно-приватного партнерства» [3].

В роботі [4, с. 96] наводиться наступне визначення: «державно-приватне партнерство - це відносини, за допомогою яких приватний сектор забезпечує суспільство інфраструктурними активами та інфраструктурними послугами, що традиційно надаються державою».

В дослідженні [5] поняття державно-приватного партнерства трактується як рівноправне та взаємовигідне співробітництво між державою, територіальними громадами (в особі відповідних органів державної влади чи місцевого самоврядування) та приватними інвесторами у межах реалізації проектів, спрямованих на вирішення важливих для території соціально-економічних проблем.

Вищенаведені визначення мають як схожі, так і відмінні аспекти, але всі вони відбивають основні риси державно-приватного партнерства: а саме:

- партнерський (рівноправний) характер відносин;
- співпраця різних секторів економіки (державного та приватного);
- наявність середньострокових або довгострокових формалізованих відносин;
- наявність фінансових відносин;
- розподіл ризиків, відповідальності та винагород;
- результат співпраці державно-приватного партнерства - створення товарів або послуг суспільного характеру.

Окрім того, в Україні на законодавчому рівні закріплені основні принципи здійснення державно-приватного партнерства, до яких відносять: рівність партнерів перед законом; заборона будь-якої дискримінації прав партнерів; узгодження інтересів партнерів з метою отримання взаємної вигоди; забезпечення вищої ефективності діяльності, ніж у разі здійснення такої діяльності державним партнером без залучення приватного партнера; незмінність протягом усього строку дії договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства, цільового

призначення та форми власності об'єктів, що перебувають у державній або комунальній власності чи належать Автономній Республіці Крим, переданих приватному партнеру; визнання партнерами прав і обов'язків, передбачених законодавством України та визначених умовами договору, укладеного у рамках державно-приватного партнерства; справедливий розподіл ризиків, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства; визначення приватного партнера на конкурсних засадах, крім випадків, встановлених законом [3].

Не існує єдиної форми державно-приватного партнерства. Вибір форми співпраці держави та бізнесу залежить від регіону, галузі, специфіки діяльності підприємства та інших чинників. У світі розрізняють форми державно-приватного партнерства на контрактній, орендній та концесійних основах, а також угоди та договори про спільну діяльність. Згідно українського законодавства реалізація проектів державно-приватного партнерства може бути здійснена у формах концесійного договору; договору управління майном; договору про спільну діяльність; інші договори.

Проекти державно-приватного партнерства, незалежно від їх форми, носять стратегічний характер для економіки країни, є ризиковими, та мають відбивати спільні інтереси держави та бізнесу.

Отже, публічно-приватне партнерство - один із сучасних ефективних механізмів співпраці держави з приватним сектором. Рациональне використання цього механізму дозволяє вирішувати проблеми нестачі ресурсів підприємства, знизити навантаження на державний та місцеві бюджети. Шляхом реалізації проектів державно-приватного партнерства можна досягти покращення інвестиційного клімату України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Definition of «Public-Private Partnerships». Investopedia: веб-сайт. URL: <https://www.investopedia.com/terms/p/public-private-partnerships.asp> (дата звернення: 29.03.2020).
2. Definition von «Offentlich-private partnerschaft». Duden: веб-сайт. URL: https://www.duden.de/rechtschreibung/Public_private_Partnership (дата звернення: 29.03.2020).
3. Закон України «Про державно_приватне партнерство» від 01.07.2010 р. № 2404_VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (дата звернення: 29.03.2020).
4. Карпа М. І. Місце та роль державно-приватного партнерства у виконанні функцій публічної служби. Вісник НАДУ при Президентові України. Серія «Державне управління». 2017. № 2. С. 95–103.

5. Аналітична записка «особливості застосування державно-приватного партнерства як механізму реалізації нової регіональної політики». Національний інститут стратегічних досліджень: веб-сайт. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1239> (дата звернення: 29.03.2020).